www.edcbmj.ir e-ISSN: 2345-5284

Education Strategies in Medical Sciences [ESMS]

Journal homepage: www.edcbmj.ir/en e-ISSN: 2345-5284

Baqiyatallah University of Medical Sciences

Implications of Internationalization of Universities: A Qualitative Study

Sepideh Jafari [1*], Hamid Rahimian [2], Abbas Abbaspour [3]

[1] *Department of Educational Management,Ahvaz Branch, Islamic Azad University, Ahvaz, Iran.*

[2] *Department of Educational Planning and Management, Allameh Tabataba'i University, Tehran, Iran*

[3] *Department of Educational Planning and Management, Allameh Tabataba'i University, Tehran, Iran.*

**Corresponding author: Sepideh Jafari, Department of Educational Management, Islamic Azad University, Ahvaz, Iran. Emal: sepideh-jafari@iauahvaz.ac.ir.*

Article Info

Keywords: *implications, internationalization of universities, qualitative study.*

Abstract

Introduction: : Researchers have presented different implications for the internationalization of higher education. This study aims to examine implications of internationalization of universities.

Methods: This was a qualitative study and Data was analyzed using content analysis methods. The study population included university experts and faculty members with published works on internationalization, managers of international offices, and chancellors of international faculties in state universities in Tehran City. A total of 12 participants were selected for this study through purposive sampling. The data was collected through semi-structured interviews. The methods employed to assess the validity and reliability of the data included review by members and review by co-researchers.

Results: study through purposive sampling. The data was collected through semi-structured interviews. The methods employed to assess the validity and reliability of the data included review by members and review by co-researchers. The findings suggest that outcomes of internationalization for universities include Public implications: Increasing peace and understanding, Increasing national security, Citizenship Development and Specific implications: Introducing Iranian Civilization and Knowledge, Increasing academic diplomacy, Increasing the credibility of the university and branding, Economic growth and Increasing competitiveness, Increasing the diversity and quality of education, research and services.

Conclusion: Considering the fact that participants mentioned multiple positive implications, internationalization of universities can play a significant role in achieving set goals in Islamic Republic of Iran's 1404 vision document. These goals include scientific development as well as effective and constructive interactions in international relations.

Copyright © 2020, Education Strategies in Medical Sciences [ESMS]. This is an open-access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License [http://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/] which permits copy and redistribute the material just in noncommercial usages, provided the original work is properly cited.

مجله راهبردهای آموزش در علوم پزشکی
دوره ۱۶، شماره ۶، ۱۴۰۲
صفحات: ۵۶۵-۵۷۲

پیامدهای بین‌المللی شدن دانشگاه‌ها: یک مطالعه کیفی

سپیده جعفری[۱]*، حمید رحیمیان [۲]، عباس عباس‌پور [۳]

[۱] گروه مدیریت آموزشی، واحد اهواز، دانشگاه آزاد اسلامی، اهواز، ایران.
[۲] گروه مدیریت و برنامه ریزی آموزشی، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران.
[۳] گروه مدیریت و برنامه ریزی آموزشی، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران.

* نویسنده مسوول: سپیده جعفری ، گروه مدیریت آموزشی، واحد اهواز، دانشگاه آزاد اسلامی، اهواز، ایران.ایمیل: *sepideh-jafari@iauahvaz.ac.ir.*

چکیده

مقدمه: محققان پیامدهای متفاوتی برای بین‌المللی شدن آموزش عالی ارائه داده‌اند. هدف پژوهش حاضر بررسی پیامدهای بین‌المللی شدن دانشگاه‌ها در ایران بود.

روش‌ها: این پژوهش از نوع پژوهش‌های کیفی بود که با استفاده از روش تحلیل محتوا انجام شد. جامعه موردبررسی شامل صاحب‌نظران و اعضای هیئت‌علمی دارای آثار نوشتاری مرتبط، تجربه تدریس در دانشگاه‌های بین‌المللی و یا تجربه تدریس دوره‌های آموزشی مرتبط با بین‌المللی شدن، مدیران دفاتر بین‌المللی و رؤسای دانشکده‌های بین‌المللی در دانشگاه‌های دولتی شهر تهران بودند که با استفاده از رویکرد نمونه‌گیری هدفمند درمجموع ۱۲ نفر به‌عنوان مشارکت‌کنندگان در پژوهش انتخاب شدند. داده‌ها با استفاده از مصاحبه نیمه ساختاریافته گردآوری شد. برای به دست آوردن اعتبار و روایی داده‌ها از روش‌های بررسی توسط اعضاء و بازبینی توسط همکاران پژوهش استفاده شد.

یافته‌ها: درنهایت نتایج پژوهش نشان داد که پیامدهای بین‌المللی شدن دانشگاه شامل پیامدهای عام: افزایش صلح و تفاهم، افزایش امنیت ملی، توسعه شهروندی و پیامدهای خاص: معرفی تمدن و دانش ایرانی، بهبود آکادمیک دیپلماسی، افزایش اعتبار دانشگاه و برند سازی، رشد اقتصادی و افزایش توان رقابت‌پذیری، افزایش تنوع و کیفیت آموزش، پژوهش و خدمات می‌باشد.

نتیجه‌گیری: با توجه به اینکه مشارکت‌کنندگان به پیامدهای مثبت متعددی اشاره داشتند، بنابراین بین‌المللی شدن دانشگاه‌ها می‌تواند در دستیابی به اهداف تعیین‌شده در سند چشم‌انداز جمهوری اسلامی ایران در افق ۱۴۰۴ درزمینه ارتقای علمی و تعامل سازنده و مؤثر در روابط بین‌الملل نقش مهمی ایفا کند.

واژگان کلیدی: پیامدها، بین‌المللی شدن دانشگاه، مطالعه کیفی.

مقدمه

بین‌المللی شدن آموزش عالی به خاطر منافع اقتصادی، سیاسی، اجتماعی و علمی مرتبط با آن، به‌عنوان یک اولویت استراتژیک برای دولت‌های سراسر جهان به شمار می‌رود [۱]. طی دو دهه گذشته، مفهوم بین‌المللی شدن آموزش عالی بیش‌ازپیش موردتوجه قرارگرفته [۲] و منجر به حیطه‌ی تحقیقاتی مستقلی شده است [۳]. بین‌المللی شدن آموزش عالی از مفهومی که صرفاً به جابه‌جایی دانشجویان مرتبط بود به مفهومی گسترده‌تر تبدیل شده است که دربرگیرنده برنامه‌های آکادمیک [برنامه‌های تبادل دانشجو، آموزش زبان خارجی، برنامه درسی بین‌المللی]؛ پژوهش و مشارکت علمی [پروژه‌های پژوهش مشترک بین‌المللی، کنفرانس‌ها و همایش‌های بین‌المللی]؛ فعالیت‌های فوق‌برنامه و روابط خارجی می‌باشد [۷-۴]. معمولاً بین‌المللی شدن یک توسعه مطلوب قلمداد می‌شود، همچنین بین‌المللی شدن به آخرین مرحله توسعه اشاره ندارد، بلکه به یک فرآیند دنباله‌دار دلالت می‌کند [۸]. محققان بین‌المللی شدن آموزش عالی را از دیدگاه‌های مختلف تعریف کرده‌اند [۹] که از میان آن‌ها تعریف نایت استاندارد بوده و به‌طور گسترده نقل شده است [۱۰]. نایت[1]، بین‌المللی شدن آموزش عالی در سطوح ملی، بخشی و نهادی را به‌عنوان «فرایند ادغام بعد بین‌المللی، بین فرهنگی و یا جهانی در اهداف، کارکردها و ارائه آموزش عالی» تعریف کرده است [۱۱]. سودرکیست[2] با در نظر گرفتن رویکرد شایستگی[3]، ادعا می‌کند که بین‌المللی شدن عبارت است از فرآیند تغییر از نهاد آموزش عالی ملی به نهاد آموزشی عالی بین‌المللی که باعث می‌شود بعد بین‌المللی به تمام جنبه‌های مدیریت کل‌نگر افزوده شود تا کیفیت آموزش و یادگیری بهبود یابد و دانش‌آموختگان به شایستگی‌های موردنظر برسند [۱۲]. تیچلر[4] نیز سه حوزه را در ارتباط با بین‌المللی شدن آموزش عالی معرفی کرده است. ۱) انتقال دانش: دانش با فراوانی، شدت و سرعت از کشوری به کشور دیگر منتقل می‌شود. این امر از طریق ابزارهای گوناگونی صورت می‌پذیرد که برجسته‌ترین آن‌ها رسانه‌ها (کتاب‌ها، رسانه‌های الکترونیکی و ابزارهای مشابه)، نقل‌مکان فیزیکی (کنفرانس‌ها، تحصیل در خارج از کشور، تبادل کارکنان دانشگاهی و غیره)، برنامه‌های درسی و پروژه‌های تحقیقاتی مشترک و همچنین آموزش‌های فراملیتی هستند. ۲) آموزش و پژوهش بین‌المللی: حوزه‌های خاصی از دانش بر ابعاد بین‌المللی مثل پدیده‌های فرامرزی، خارجی و دوردست و قیاس بین‌المللی متمرکز هستند (مثل فلسفه، زبان خارجی، مطالعات منطقه‌ای، روابط بین‌الملل). ۳) ارتباط و گفتمان فرامرزی: آموزش و پژوهش در بستری بین‌المللی یکی از راه‌های آزمودنِ دیدگاه‌های متفاوت به شیوه‌ای خلاقانه است (مانند رویارویی با نظریه‌ها، متدولوژی‌ها و دانش‌های رشته‌ای مختلف به‌منظور انعکاس و نسبی سازی چارچوب‌های فکری گذشتهٔ خود، گسترش افق دید خود، تفکر قیاسی و سرانجام ایجاد دیدگاه‌های پیچیده‌تر) [۱۳]. محققان پیامدهای متفاوتی برای بین‌المللی شدن آموزش عالی ارائه داده‌اند. برخی از پیامدهای مثبت بین‌المللی شدن عبارت‌اند از: آموزش شهروند جهانی، منابع تأمین مالی سیستم‌های آموزش ملی، جبران کمبود مهارت، بهبود کیفیت علمی، رقابت‌پذیری، آگاهی و توانایی برای هماهنگ شدن با فرهنگ‌های متفاوت، ظرفیت برای اعمال استانداردها و شیوه‌های بین‌المللی، فرصت‌هایی برای جذب مغزها [۱۴]. بر اساس نتایج بررسی انجمن بین‌المللی دانشگاه‌ها در سال ۲۰۰۵، توافق جامع (۹۶ درصد از مؤسسات پاسخ‌دهنده از ۹۵ کشور) وجود دارد که بین‌المللی شدن مزایای زیادی برای آموزش عالی به همراه دارد [۱۵]. همچنین، نایت در پژوهشی با عنوان «بین‌المللی شدن: پیامدهای ناخواسته؟» به پیامدهای مختلف بین‌المللی شدن دانشگاه‌ها اشاره‌کرده که یکی از پیامدهای مثبت آن، ایجاد فرصت‌های جدیدی برای شناخت فرهنگ‌های گوناگون می‌باشد و شانس بیشتری برای همجوشی فرهنگ‌ها به وجود می‌آورد [۱۶]. جیبین و اسدخان[5] نیز در پژوهشی با عنوان «بین‌المللی شدن آموزش عالی: فواید و هزینه‌های بالقوه»، ترجمه و تحصیل دانش، بسیجِ استعدادها در پشتیبانی از تحقیقات جهانی و جذابیت برنامه‌های درسی با محتوای بین‌المللی را به‌عنوان مزایای بین‌المللی شدن آموزش عالی معرفی می‌کند [۱۷]. با توجه به اهمیت بین‌المللی شدن دانشگاه‌ها و اهداف تعیین‌شده در سند چشم‌انداز جمهوری اسلامی ایران در افق ۱۴۰۴ درزمینه ارتقای

[1] Knight
[2] Soderqvist
[3] competency approach
[4] Teichler
[5] Jibeen & Asad Khan

علمی و تعامل سازنده و مؤثر در روابط بین‌الملل و همچنین عدم انجام پژوهش درزمینه بررسی پیامدهای بین‌المللی شدن دانشگاه‌ها در کشور، پژوهش حاضر درصدد پاسخگویی به این پرسش است که پیامدهای مثبت بین‌المللی شدن دانشگاه‌ها در ایران کدام است؟

روش

بر اساس معیار هدف، پژوهش حاضر، پژوهش کاربردی است. این پژوهش به‌صورت یک پژوهش کیفی طراحی و اجرا گردید و زمان انجام پژوهش سال ۱۳۹۶ بود. جامعه موردبررسی شامل صاحب‌نظران و اعضای هیئت‌علمی دارای آثار نوشتاری مرتبط، تجربه تدریس در دانشگاه‌های بین‌المللی و یا تجربه تدریس دوره‌های آموزشی مرتبط با بین‌المللی شدن، مدیران دفاتر بین‌المللی و رؤسای دانشکده‌های بین‌المللی در دانشگاه‌های دولتی شهر تهران بودند. ازآنجایی‌که خبرگان و صاحب‌نظران حوزه آموزش عالی درزمینه بین‌المللی شدن به‌راحتی قابل‌شناسایی نبودند ازاین‌رو از روش نمونه‌گیری هدفمند زنجیره‌ای استفاده شد. نمونه‌گیری از صاحب‌نظران در این پژوهش تا زمانی ادامه پیدا کرد که فرایند اکتشاف و تجزیه‌وتحلیل به نقطه اشباع نظری[1] رسید. درنهایت با ۱۲ نفر مصاحبه انجام شد که ۸ نفر ایشان عضو هیئت‌علمی و صاحب اثر و ۴ نفر ایشان مدیر گروه گسترش همکاری‌های بین‌المللی در دانشگاه‌های علامه طباطبایی، تهران، شهید بهشتی و وزارت علوم، تحقیقات و فن‌آوری بودند. برای گردآوری اطلاعات از مصاحبه‌های اکتشافی نیمه‌ساختمند استفاده شد. در ضمن برای بررسی‌های تکمیلی متون علمی، کتب، مجلات، پایان‌نامه‌ها، تجارب ملی و بین‌المللی موردتوجه قرار گرفت. در مصاحبه‌های اکتشافی نیمه‌ساختمند، قبل از تشکیل جلسه شاخص‌های شناسایی‌شده در بخش مرور ادبیات و سؤال مصاحبه [به نظر شما پیامدهای بین‌المللی شدن دانشگاه‌های دولتی ایران چیست؟] در اختیار مصاحبه‌شوندگان قرار گرفت تا آمادگی لازم را برای انجام مصاحبه داشته باشند و سپس با هماهنگی‌های لازم، مصاحبه‌ها انجام پذیرفت. هر مصاحبه حدود ۳۰ دقیقه به طول انجامید. مصاحبه‌ها ضبط شد و در ادامه روی کاغذ پیاده‌سازی شد. برای تحلیل داده‌ها از روش تحلیل محتوا[2] استفاده شد. جهت اطمینان از روایی پژوهش، محقق از روش‌های بازبینی توسط همکاران و بررسی توسط مصاحبه‌شوندگان برای تعیین روایی پژوهش خود استفاده کرده است. جهت بازبینی توسط همکاران، فرایند تحلیل داده‌ها و نتایج به‌دست‌آمده در اختیار متخصصان و همکارانی که در طول پژوهش مشارکت داشتند قرار گرفت تا نظر خود را نسبت به صحت‌وسقم فرایند و نتایج ارائه دهند. بررسی توسط مصاحبه‌شوندگان نیز یک فرآیند کنترل کیفیت است که برای این کار محقق پس از تحلیل داده‌ها آن‌ها را خلاصه کرده و به تعدادی از مصاحبه‌شوندگان ارائه کرد تا یافته را موردبررسی قرار دهند. برای بررسی پایایی مصاحبه‌ها، از روش پایایی بازآزمون[3] و روش پایایی توافق بین دو کدگذار[4] استفاده شده است. برای محاسبه پایایی بازآزمون، از بین مصاحبه‌های انجام‌گرفته، تعداد ۴ مصاحبه انتخاب‌شده و هرکدام از آن‌ها دو بار در یک فاصله زمانی ۱۵ روزه توسط پژوهشگر کدگذاری شده‌اند. پایایی باز آزمون مصاحبه‌های انجام‌گرفته در این تحقیق بر اساس فرمول زیر برابر ۸۸ درصد محاسبه شد [۱۸].

$$\text{درصد پایایی بازآزمون} = \frac{\text{تعداد توافقات} \times ۲}{\text{تعداد کل کُدها}} \times ٪۱۰۰$$

بنابراین با توجه به اینکه میزان پایایی به‌دست‌آمده بیشتر از ۶۰ درصد است، قابلیت اعتماد کدگذاری‌های مصاحبه‌های این پژوهش مورد تائید می‌باشد. برای محاسبه پایایی مصاحبه با روش توافق درون موضوعی دو کدگذار، از یک دانشجوی مقطع دکتری مدیریت آموزشی درخواست شد تا به‌عنوان همکار پژوهش [کدگذار] در پژوهش مشارکت کند. سپس محقق به همراه این فرد، تعداد چهار مصاحبه را کدگذاری نموده و درصد توافق درون موضوعی [توافق بین دو کدگذار] محاسبه گردید. پایایی بین کُدگذاران برای مصاحبه‌های انجام‌گرفته در این تحقیق بر اساس فرمول زیر برابر ٪۹۰ درصد محاسبه شد [۱۸].

$$\text{درصد توافق دو کدگذار} = \frac{\text{تعداد توافقات} \times ۲}{\text{تعداد کل کُدها}} \times ٪۱۰۰$$

با توجه به اینکه این میزان پایایی بیشتر از ۶۰ درصد است، قابلیت اعتماد کدگذاری‌ها مورد تائید بوده و می‌توان ادعا کرد که میزان پایایی تحلیل مصاحبه‌های صورت گرفته مناسب می‌باشد.

یافته‌ها

مشارکت‌کنندگان این مطالعه، ۳ نفر زن و ۹ نفر مرد بودند. شرکت‌کنندگان اساتیدی باسابقه کار ۱۰ تا ۲۵ سال بودند. از این تعداد ۳ نفر استاد، ۶ نفر دانشیار و ۳ نفر استادیار بودند. در تحلیل مصاحبه‌ها بعد از حذف کدهای تکراری و ادغام موارد مشابه، درنهایت کدهای به‌دست‌آمده برای پیامدهای بین‌المللی شدن

[1] Theoretical Saturation
[2] Content analysis
[3] Re-Test Reliability
[4] Inter-Coder Reliability

دانشگاه‌ها در ۲ طبقه اصلی و ۸ زیر طبقه قرار گرفت که به‌طور جداگانه در جدول شماره ۱ نشان داده و توصیف شده است.

الف] پیامدهای عام

درون‌مایه‌ها برای پیامدهای عام بین‌المللی شدن دانشگاه عبارت بودند از «افزایش صلح و تفاهم»، «افزایش امنیت ملی» و «توسعه شهروندی».

۱) افزایش صلح و تفاهم

مشارکت‌کنندگان بر افزایش صلح و تفاهم به‌عنوان پیامد بین‌المللی شدن دانشگاه تأکید داشتند. به‌عنوان‌مثال مشارکت‌کننده شماره ۱۱ بیان داشت: «تفاهم و صلح پایدار بین کشورها ایجاد می‌شود» و مشارکت‌کننده شماره ۱۲ معتقد بود: «نگاه‌های خصمانه جای خود را به نگاه‌های گفت‌وگومحور می‌دهد، از دشمنی‌ها کاسته می‌شود و فضایی برای صلح و تفاهم بیشتر ایجاد می‌شود».

۲) افزایش امنیت ملی

مشارکت‌کنندگان بر افزایش امنیت ملی به‌عنوان پیامد بین‌المللی شدن دانشگاه تأکید داشتند. به‌عنوان‌مثال مشارکت‌کننده شماره ۱ بیان داشت: «یکی از مهم‌ترین دستاوردهای بین‌المللی شدن دانشگاه افزایش امنیت ملی می‌باشد» و مشارکت‌کننده شماره ۱۲ معتقد بود: «بین‌المللی شدن دانشگاه باعث افزایش امنیت جهانی و منطقه‌ای می‌شود».

۳) توسعه شهروندی

مشارکت‌کنندگان بر توسعه شهروندی به‌عنوان پیامد بین‌المللی شدن دانشگاه تأکید داشتند. به‌عنوان‌مثال مشارکت‌کننده شماره ۴ بیان داشت: «بین‌المللی شدن می‌تواند پیامدهای مختلفی داشته باشد ازجمله توسعه شهروندی» و مشارکت‌کننده شماره ۹ معتقد بود: «بین‌المللی شدن دانشگاه باعث درک و فهم بین فرهنگی و توسعه شهروندی می‌شود».

ب] پیامدهای خاص

درون‌مایه‌ها برای پیامدهای خاص بین‌المللی شدن دانشگاه عبارت بودند از «معرفی تمدن و دانش ایرانی»، «بهبود آکادمیک دیپلماسی»، «افزایش اعتبار دانشگاه و برند سازی»، «رشد اقتصادی و افزایش توان رقابت‌پذیری» و «افزایش تنوع و کیفیت آموزش، پژوهش و خدمات».

۱) معرفی تمدن و دانش ایرانی

مشارکت‌کنندگان بر معرفی تمدن و دانش ایرانی به‌عنوان پیامد بین‌المللی شدن دانشگاه تأکید داشتند. به‌عنوان‌مثال مشارکت‌کننده شماره ۱ بیان داشت: «ذخیره یا گنجینه‌ای را که ما در نوشته‌های کهن خودمان داریم امروزه هم برای خود ما ناشناخته است و هم برای دنیا، اگر ما این گنجینه را مطالعه کرده و بر اساس زبان امروزی بازگو کنیم آنگاه می‌توانیم بسیاری از نظریه‌ها را که ناشناخته هستند و خواستگاهشان ایران است را به دنیا معرفی کنیم» و مشارکت‌کننده شماره ۵ معتقد بود: «پیامد بین‌المللی شدن دانشگاه شناساندن ظرفیت‌هایی که اینجا هست، می‌باشد. شناساندن مفاهیم مورداحترام ایران».

۲) بهبود دیپلماسی علمی

مشارکت‌کنندگان بر بهبود دیپلماسی علمی به‌عنوان پیامد بین‌المللی شدن دانشگاه تأکید داشتند. به‌عنوان‌مثال مشارکت‌کننده شماره ۷ بیان داشت: «یکی از پیامدهای بین‌المللی شدن دانشگاه بهبود آکادمیک دیپلماسی می‌باشد. آکادمیک دیپلماسی یکی از بهترین دیپلماسی‌های دنیاست. مثلاً اگر شما مشکلات سیاسی با کشوری داشته باشید ولی افراد آکادمیک شما باهم ارتباط خوبی داشته باشند خیلی می‌توانند کمک کنند تا مشکلات را حل کنید» و مشارکت‌کننده شماره ۱۱ معتقد بود: «روابط دیپلماتیک با دنیا بهتر می‌شود، دیپلماسی علمی شکل می‌گیرد».

۳) افزایش اعتبار دانشگاه و برند سازی

مشارکت‌کنندگان بر افزایش اعتبار دانشگاه و برند سازی به‌عنوان پیامد بین‌المللی شدن دانشگاه تأکید داشتند. به‌عنوان‌مثال مشارکت‌کننده شماره ۲ بیان داشت: «مشخص است وقتی یک دانشگاه بین‌المللی می‌شود اولین چیزی که هست اعتبار بالایی پیدا می‌کند؛ یعنی هرکسی از هر جای دنیا چیزی که در ذهنش می‌آید این است که این دانشگاه قابل‌اعتماد است، عملاً به سیستم ارزش داده می‌شود چرا؟ چون استانداردها را رعایت می‌کند پس می‌تواند در رقابت با دانشگاه‌های معتبر دنیا قرار بگیرد و رده خود را در اعتبار سنجی افزایش دهد» و مشارکت‌کننده شماره ۳ معتقد بود: «در صورت بین‌المللی شدن اعتبار دانشگاه افزایش می‌یابد».

۴) رشد اقتصادی و افزایش توان رقابت‌پذیری

مشارکت‌کنندگان بر بهبود آکادمیک دیپلماسی به‌عنوان پیامد بین‌المللی شدن دانشگاه تأکید داشتند. به‌عنوان‌مثال مشارکت‌کننده شماره ۱۱ بیان داشت: «یکی از پیامدهای بین‌المللی شدن دانشگاه، ازلحاظ اقتصادی جامعه شکوفا می‌شود، توان رقابت‌پذیری دانشگاه‌ها افزایش می‌یابد» و مشارکت‌کننده شماره ۱۰ معتقد بود: «دانشگاه می‌تواند با دانشگاه‌های خوب در دنیا رقابت کند».

۵) افزایش تنوع و کیفیت آموزش، پژوهش و خدمات

مشارکت‌کنندگان بر بهبود آکادمیک دیپلماسی به‌عنوان پیامد بین‌المللی شدن دانشگاه تأکید داشتند. به‌عنوان‌مثال مشارکت‌کننده شماره ۸ بیان داشت: «نظام آموزش عالی ما ارتقاء می‌یابد. کیفیت پژوهش و آموزشی ارتقاء پیدا می‌کند.» و مشارکت‌کننده شماره ۷ معتقد بود: «افزایش کیفیت آموزش،

پژوهش و خدمات دانشگاه و افزایش امنیت ملی از پیامدهای دیگر است».

جدول ۱: مقوله‌ها و زیر مقوله‌ها در زمینه پیامدهای بین‌المللی شدن دانشگاه

	مقوله	زیر مقوله
پیامدهای بین‌المللی شدن دانشگاه	پیامدهای عام	افزایش صلح و تفاهم
		افزایش امنیت ملی
		توسعه شهروندی
	پیامدهای خاص	معرفی تمدن و دانش ایرانی
		بهبود آکادمیک دیپلماسی
		افزایش اعتبار دانشگاه و برند سازی
		رشد اقتصادی و افزایش توان رقابت‌پذیری
		افزایش تنوع و کیفیت آموزش، پژوهش و خدمات

بحث

هدف از این مطالعه، بررسی پیامدهای بین‌المللی شدن دانشگاه‌ها بود. یافته‌های مطالعه حاضر درزمینه پیامدهای مثبت بین‌المللی شدن دانشگاه ۲ مقوله اصلی و ۸ زیر مقوله را آشکار نمود. مقوله‌های اصلی «پیامدهای عام» با زیر مقوله‌های افزایش صلح و تفاهم، افزایش امنیت ملی، توسعه شهروندی و «پیامدهای خاص» با زیر مقوله‌های معرفی تمدن و دانش ایرانی، بهبود آکادمیک دیپلماسی، افزایش اعتبار دانشگاه و برند سازی، رشد اقتصادی و افزایش توان رقابت‌پذیری، افزایش تنوع و کیفیت آموزش، پژوهش و خدمات به‌عنوان پیامدهای بین‌المللی شدن دانشگاه‌ها شناسایی گردید. سایر مطالعات انجام‌شده پیرامون بین‌المللی شدن دانشگاه‌ها [۱۹-۳۰] ویژگی‌هایی را برشمرده‌اند که برخی از آن‌ها با ویژگی‌های شناسایی‌شده در مطالعه حاضر هم‌خوانی داشت. نایت، به توسعه شهروندی، گسترش آگاهی، امنیت ملی، گسترش صلح پایدار، اشاره کرده است که با زیر مقوله‌های افزایش صلح و تفاهم، افزایش امنیت ملی، توسعه شهروندی در پژوهش حاضر همخوانی دارد [۲۳ و ۲۴]. دوویت[1] نیز بر امنیت ملی، صلح و درک متقابل تأکید داشته است [۷]. دوویت اظهار داشته که منطق¬های سیاسی، ازجمله سیاست خارجی، امنیت ملی، کمک¬های فنی، صلح و درک متقابل، هویت ملی و منطقه‌ای، پس از جنگ جهانی دوم، در دوران جنگ سرد، یعنی مقارن با تمرکز شدید آن‌ها بر مسئله بین‌المللی شدن آموزش عالی، از اهمیت بسزایی برخوردار بودند. به‌ویژه پس از یازدهم سپتامبر سال ۲۰۰۱، امنیت ملی اهمیت دوباره خویش را بازیافت. همچنین نتایج پژوهش حاضر در زمینه زیر مقوله بهبود آکادمیک دیپلماسی، افزایش اعتبار دانشگاه و برند سازی، افزایش تنوع و کیفیت آموزش، پژوهش و خدمات با نتایج پژوهش‌های فون در وند [۲۵]، دوویت [۷]، سودرکیست [۱۲]، جبین و اسدخان [۱۷]، گرین، اکل و باربلن[2] [۲۸] و پورفیرو[3] [۳۰] همخوانی دارد. فون در وند در مدلی که در زمینه بین‌المللی شدن آموزش عالی ارائه داده است به اثرات اجرای آن در کوتاه‌مدت برای دانشجویان، اعضای هیئت‌علمی و آموزش و در بلندمدت برای کیفیت آموزش، راندمان و جایگاه موسسه اشاره کرده است [۲۵]. دوویت نیز بر منطق علمی تأکید داشته است. منطق علمی شامل توسعه ابعاد بین‌المللی و میان فرهنگی در پژوهش‌ها، آموزش‌ها و خدمات، گسترش افق دانشگاهی، نهادسازی و بهبود کیفیت و استانداردهای آموزشی بین‌المللی است [۷]. سودرکیست، به بهبود کیفیت آموزش و یادگیری و دستیابی دانش‌آموختگان به شایستگی‌های موردنظر اشاره کرده است [۱۲]. جیبین و اسدخان، ترجمه و تحصیل دانش، بسیجِ استعدادها در پشتیبانی از تحقیقات جهانی و جذابیت برنامه‌های درسی با محتوای بین‌المللی را از پیامدهای بین‌المللی شدن آموزش عالی برشمردند [۱۷]. گرین، اکل و باربلن نیز به پیامدهای دسترسی به نظریات جدید، توسعه حرفه‌ای، اتحاد برای ارائه برنامه‌ها یا دوره‌های تخصصی، حمایت جمعی و روابط متقابل توجه کرده است [۲۸]. همچنین، یارودکر و تیواری، به افزایش صلاحیت حرفه‌ای و رقابت‌پذیری اشاره

[1] de Wit
[2] Green, Eckel, Barblan
[3] Porfirio

کردند [۲۹] که با نتایج پژوهش حاضر در زمینه زیر مقوله رشد اقتصادی و افزایش توان رقابت‌پذیری همخوانی دارد.

در این پژوهش باوجوداینکه پیامدهای مختلف و مرتبط با بین‌المللی شدن با روشی استقرایی احصا شده است؛ اما مانند سایر پژوهش‌ها محدودیت‌هایی نیز وجود داشته است. ازجمله، سوء گیری‌هایی که ممکن است برخی از اعضای نمونه در پاسخ به سؤال پژوهش داشته باشند از محدودیت پژوهش حاضر می‌باشد.

نتیجه‌گیری

با توجه به اینکه مشارکت‌کنندگان به پیامدهای مثبت متعددی اشاره داشتند، بنابراین بین‌المللی شدن دانشگاه‌ها می‌تواند در دستیابی به اهداف تعیین‌شده در سند چشم‌انداز جمهوری اسلامی ایران در افق ۱۴۰۴ در زمینه ارتقای علمی و تعامل سازنده و مؤثر در روابط بین‌الملل نقش مهمی ایفا کند.

ملاحظات اخلاقی

این مطالعه، بخشی از رساله دکتری دانشکده روان شناسی و علوم تربیتی دانشگاه علامه طباطبایی به شماره ثبت ۱۹۶۵۲ با تاریخ دفاع ۱۳۹۷/۰۶/۲۰ می باشد.

تضاد منافع

نویسندگان اعلام می‌نمایند که تضاد منافعی در این تحقیق وجود ندارد.

سپاسگزاری

بدین‌وسیله مراتب قدردانی و سپاس خود را از دانشجویانی که همکاری و مساعدت لازم را داشتند، اعلام می‌نماییم.

منابع

1. Craciun D. National Policies for Higher Education Internationalization: A Global Comparative Perspective. In: Curaj A., Deca L., Pricopie R. [eds] European Higher Education Area: The Impact of Past and Future Policies. Springer, Cham. 2018.
2. Brandenburg U, de Wit H. The end of internationalization. Int High Educ, 2011;62:15-17.
3. Bedenlier S, Kondakci Y, Zawacki-Richter, O. Two decades of research into the internationalization of higher Education: Major themes in the journal of studies in international education [1997-2016]. Int J Qual Stud Educ, 2018; 22[2]: 108–135.
4. Atbakh P.G, De wit H. Are we facing a fundamen¬tal challenge to higher edu¬cation internationalization?. Int High Educ, 2018; 93: 2-4.
5. Altbach P. G, Knight J. The internationalization of higher education: Motivations and realities. J Stud Int Educ, 2007; 11[3-4]: 290-305.
6. Wächter, B. An introduction: internationalisation at home in context, J Stud Int Educ,2003; 7[1]: 5-11.
7. de Wit, H. In Altbach P. G. [Ed.], Internationalization of higher education in the United States of America and Europe. [1st ed.]. Westport, CT: Greenwood Press. 2002.
8. Kuhn, M., Weidemann, D. Internationalization of the social sciences: Introduction. In: Kuhn M, Weidemann, D [eds] Internationalization of the social sciences: Asia – Latin America – Middle East – Africa – Eurasia. Bielefeld: Transcript Verlag, 11–19. 2010.
9. Le F. The Internationalization of higher education in China: The role of government, J Int Educ Res, 2016; 12[1]: 47-52.
10. Hawawini G. What Is Internationalization?. In: The Internationalization of Higher Education and Business Schools. SpringerBriefs in Business. Springer, Singapore. 2016.
11. Knight J. Internationalization remodeled: Definition, approaches, and rationales. J Stud Int Educ, 2004; 8[1]: 5-31.
12. Soderqvist M. Internationalization and Its Management at Higher-Education Institutions: Applying Conceptual, Content and Discourse Analysis. Helsinki: Helsinki School of Economics. 2002.
13. Teichler U. The changing debate on internationalisation of higher education. High Educ, 2004; 48: 5-26.
14. Bostrom Ch. A. Diffusion of Internationalization in Turkish Higher Education. J Stud Int Educ, 2010;14[2]: 143-160.
15. Knight J. Internationalization brings important benefits as well as risks. Int High Educ, 2007; 46: 8-10.
16. Knight J. Internationalization:Unintended Consequences?. Int High Educ, 2009; 54: 8-10.
17. Jibeen T, Asad Khan M. Internationalization of Higher Education: Potential Benefits and Costs, Int J Eval Res Educ,2015; 4[4]:196-199.
18. Khastar H. [A method for calculating coding reliability in qualitative research interviews]. Methodology of Social Sciences and Humanities. 2009; 58, 161-174.[Persian.[
19. de Wit H, Hunter F, Howard L, Egron-Polak E. Internationalisation of higher education. Brussels: European Parliament. 2015.
20. Egron-Polak E. Monitoring internationalization of higher education. Int High Educ, 2011; 63: 2-3 .
21. Childress L. In Pinar W. [Ed.], The twenty-first century university: Developing faculty engagement in internationalization [32nd ed.]. New York: Peter Land. 2010.
22. Moriss B. Internationalizing the university: Theory, practice, organization and execution, J Emerg Knowl Emerg Market,2009; 1[1]: 143-151.

23. Knight J. Borderless, offshore, transnational and crossborder education: Definition and data dilemmas. Report for Observatory for Borderless Higher Education. London: OBHE. 2005.
24. Knight J. Internationalization: Concepts, complexities and challenges. In J. Forest & P. Altbach [Eds.], International handbook of higher education [207–228]. Dordrecht, Netherlands: Springer Academic Publishers. 2006.
25. van der Wende, M. Internationalising the curriculum in Dutch higher education: An international comparative perspective. [Unpublished Ph.D.]. Utrecht University, The Netherlands. 1996.
26. Tremblay K. Academic mobility and immigration [Electronic version]. J Stud Int Educ, 2005; 9: 196-228.
27. Qiang Z. Internationalisation of higher education: Towards a conceptual framework. Pol Future Educ, 2003; 1[2]: 248-270.
28. Green M, Eckel P, Barblan A. The brave new [and smaller] world of higher education: A transatlantic view. Washington, DC: American Council on Education.2002.
29. Yeravdekar V R, Tiwari G. Internationalization of Higher Education and its Impact on Enhancing Corporate Competitiveness and Comparative Skill Formation. Proced Soc Behav Sci, 2014;157:203-209.
30. Porfirio, G. V. Internationalization strategies in traditional higher educational institutions across the United States, Doctoral Dissertation, Esteves School of Education The Sage Colleges. 2012.